

УДК 7.03:[327.52+(510)]
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/43-2-5>

Ло СЯО,
orcid.org/ 0000-0003-4352-7809
аспірант кафедри теорії та історії мистецтв
Національної Академії образотворчого мистецтва і архітектури
(Київ, Україна) 976076528@qq.com

ІНІЦІАТИВА «ОДИН ПОЯС, ОДИН ШЛЯХ» У ВЕКТОРІ ПОШИРЕННЯ КИТАЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ

У статті проаналізовано культурну складову частину стратегічної ініціативи китайського уряду «Один пояс – один шлях». Встановлено, що цей економічний і промисловий проєкт планувався як продовження традицій давнього Шовкового шляху, проте у XXI ст., окрім торгових інтересів, він є вагомим чинником культурної співпраці. Досліджені механізми використання «м'якої сили» як наслідку розповсюдження інформації про цивілізаційні досягнення КНР у світі. Важливими частинами цих процесів стали увага до політики ЗМІ, навчальні обміни студентами, звернення до джерел китайської філософії, вивчення місцевої мови тощо. Водночас у поширенні цінностей Піднебесної чимале значення надається традиційній східній медицині, яка перетворилася на своєрідний «бренд» і демонструє комерційний потенціал. Хоча програма «Один пояс – один шлях» була розрахована насамперед на економічну співпрацю, співробітництво в освітній сфері стало важливою ланкою у налагодженні міждержавних зв'язків на маршруті майбутніх транспортних коридорів. Надалі взаємний обмін між східною і західною культурами буде ще більше зміцнюватися: поняття «гармонія», «доброзичливість» і «моральність» стане не тільки основою східної культурної угоди, але і загальним набутком цивілізації. Це дасть можливість поглибити культурне співіснування і пом'якшити культурні відмінності.

Зміцнення культурних обмінів між різними національностями та подальше зростання впливу китайської культури може надалі сприяти з'єднанню традицій і мудрості Піднебесної із глобалізаційним процесом побудови людської спільноти. Розуміння китайських звичаїв має велике значення для подальшого будівництва системи «Один пояс – один шлях» і зміцнення відносин між Китаєм та іншими країнами. У статті окремо наголошено на позитивній практиці, яка може бути корисною Україні для зміцнення державності після початку у 2014 р. російсько-української війни.

Ключові слова: «Один пояс – один шлях», Китай, культура, традиційна медицина, «м'яка сила», китайські цінності.

Luo XIAO,
orcid.org/ 0000-0003-4352-7809
Postgraduate Student at the Department of Theory and History of Art
National Academy of Fine Arts and Architecture
(Kyiv, Ukraine) 976076528@qq.com

“ONE BELT – ONE ROAD” INITIATIVE IN THE VECTOR OF SPREADING CHINESE VALUES

The article analyzes the cultural component of the Chinese government's strategic initiative “One Belt – One Road”. It is established that this economic and industrial project was planned as a continuation of the traditions of the ancient Silk Road. But in the XXI century, in addition to trade interests, it is an important factor is cultural cooperation. The mechanisms of using “soft power” as a consequence of the dissemination of information about the civilizational achievements of China in the world have been studied. Important parts of these processes were attention to media policy, student exchanges, sources of Chinese philosophy, learning the local language etc. At the same time, in the dissemination of the values of the Celestial Empire, considerable importance is attached to traditional Eastern medicine, which has become a kind of “brand” and demonstrates considerable commercial potential. Although the “One Belt – One Road” program was designed primarily for economic cooperation, but collaboration in the field of education has become a necessary link in establishing interstate relations along the route of future transport corridors. In the future, the mutual exchange between Eastern and Western cultures will be further strengthened: the concepts of “harmony”, “friendliness” and “morality” will be not only the basis of the Eastern cultural agreement, but also the common heritage of civilization. This will deepen cultural coexistence and mitigate cultural differences.

Strengthening cultural exchanges between different nationalities and further increasing the influence of Chinese culture can further help to reconcile the traditions and wisdom of the Celestial Empire with the globalization process of building a human community. Understanding Chinese customs is important for further building “One Belt – One Road” and strengthening relations between China and other countries. The article emphasizes the positive practice that can be useful for Ukraine in strengthening statehood after the beginning of the Russian-Ukrainian war in 2014.

Key words: “One Belt – One Road”, China, culture, traditional medicine, “soft power”, Chinese values.

Постановка проблеми. Активний розвиток Китайської Народної Республіки (далі – КНР) призвів до зростання її економічного впливу на ринках інших азійських і європейських країн й Америки. Це призвело до збільшення товарних і транспортних потоків, але також інтенсифікувало взаємні контакти між державами, чужими та віддаленими у культурному плані. Тож актуальним завданням для китайської влади стала не тільки активізація своєї господарської присутності, але також ознайомлення з тисячолітніми надбаннями легендарної цивілізації. Ухвалені на державному рівні рішення сприяли поширенню й ознайомленню із культурною спадщиною КНР, ознайомленню з її цінностями та надбаннями. Цей процес потребує докладного вивчення, тому що досі належно не висвітлений в українській історіографії. Додаткової актуальності ця проблема набуває з огляду на вітчизняні контексти. Хоча Україна не приєдналася до проєкту «Один пояс – один шлях», «відголоски» китайської політики у нас відчутні й також потребують детального розгляду.

Аналіз досліджень. Ініціативі «Один пояс – один шлях» присвячено кілька ґрунтовних студій, покликаних дослідити цю програму з політичного, економічного, культурного погляду. Зокрема, докладний аналіз торгових амбіцій Піднебесної та імовірних наслідків їх впровадження у світі здійснила Л. Українець (Українець, 2009). Дослідниця зауважила, що формування основних транспортних коридорів дасть змогу розширити експорт і ринки збуту продукції та послуг. Міжнародно-правові аспекти реалізації проєкту «Один пояс – один шлях» докладно проаналізував В. Кіктенко (Кіктенко, 2018). Т. Вінтер вивчав методи культурної дипломатії, дійшовши висновку про те, що ініціатива нового «Шовкового шляху» – це історія зв'язків, яка дозволяє країнам стратегічно реагувати на зміни геополітики регіону. Її культурна складова частина – використання минулого як засобу для створення конкурентних переваг китайсько-орієнтованої економіки (Winter, 2016). Водночас позитивно охарактеризовано культурну складову частину «Одного поясу – одного шляху» у китайських дослідженнях. Так, А. Куо та К. Ванг простудіювали вплив традиційної китайської медицини (унікального здобутку китайської культури), на глобальне сприйняття Піднебесної: глибока універсальна цінність має велику привабливість для інших країн (Huo, Wang, 2015). К. Ку у своїй статті розглянув складні аспекти співіснування англійської та китайської мов у закладах освіти (Qu, 2018). Для безстороннього огляду пропонуваної проблематики використано публікації

інших дослідників (Алымкулова, 2021, Бердыев, Нуреттин, 2020, Каспрук, 2017), що дасть змогу простежити дискусію щодо ціннісного аспекту нової стратегії КНР.

Мета статті – проаналізувати ініціативу «Один пояс – один шлях» як можливість поширення та популяризації китайської культури у світі.

Виклад основного матеріалу. У 1990 р. Джо-зеф Ней, професор Гарвардського університету, вперше розробив концепцію «М'якої Сили» (Soft Power), відповідно розділивши урядову владу на жорстку і м'яку. До першої належать тверді принципи економічної політики, ресурсної сили, війська та науково-технічних корпорацій. М'яка сила належить до невидимого впливу, що виробляється країною через залучення політичної системи, привабливість культурних цінностей і національного іміджу, що примушує інших дотримуватися встановлених цілей. Культура – це основний зміст Soft Power (Алымкулова, 2021: 123). М'яка сила у вузькому сенсі належить до культурної «експансії», у сучасній інформаційній епосі вона стає все більш відчутною. Зокрема, опрацьовуючи тенденції розвитку міжнародних відносин у ХХІ ст. та концепт зіткнення цивілізацій, чимало американських політологів вважали, що часи «жорсткості» із простим прагненням до перемог у військовій, економічній і політичній площинах минула. Саме культура та цивілізаційні досягнення стали переважати у міждержавній конкуренції і, як важлива «м'яка сила», вони є основоположним фактором переваги (Winter, 2016: 20).

У нинішню епоху культура справді стає джерелом не тільки згуртованості та творчості, але й важливим аспектом національної всеосяжної влади. Так, частка індустрії культури у США у національній економіці чверть століття тому посідала 12 позицію, а станом на 2015 р. піднялася на 4 місце. Американська індустрія кіно і телебачення стала проєктом, що приносить прибутки, одні з найбільших у світі (зіставні з аерокосмічною промисловістю та сучасним електронним виробництвом). Чверть із найбільших компаній США – це підприємства, які працюють із культурним продуктом. Американські інвестори контролюють виготовлення 75% телевізійних програм у світі, і в деяких країнах частка американського культурного продукту на телебаченні становить понад 60% ефіру. Загальний обсяг виробництва американських фільмів становить лише 6% від світового, але його прибутки на кіноринку свого часу досягали 80% (Huo, Wang, 2015: 534–536). Такі міцні позиції дозволяли впливати на суспільну думку, формувати уявлення і, відповідно, цінності. Китайська влада уже

тривалий час надає великого значення своїм ЗМІ, які працюють іноземними мовами, що дозволяє краще контролювати уявлення про Піднебесну для зарубіжної аудиторії. Завдяки ним Китай отримує широку аудиторію для освітлення не тільки зустрічей високопоставлених китайських керівників із їхніми закордонними колегами, а й набагато краще висвітлення китайських проєктів по всьому світу. Головне державне інформаційне агентство «Сінхуа» розширило свою мережу до 170 міжнародних офісів і до 2020 р. вело 200 програм для іноземців (Qu, 2018: 254–255).

На шляху до зміни культурної політики у світі, на думку китайського уряду, повинна стати ініціатива «Один пояс – один шлях». Згідно із формулою цей новий «Шовковий шлях» об'єднає КНР із Західною Азією, пізніше – із європейськими країнами через держави Центральної Азії (ідеться про сухопутні коридори) (Бердыев, Нуреттин, 2020). Інші частини проєкту («Морський шовковий шлях XXI століття») будуть реалізовані через країни Південно-Тихоокеанського регіону, Південно-Китайського моря та Індійського океану. Середовище, яке повинно бути створене цими двома коридорами, демонструє реальні обсяги задуманої стратегії: одночасно із континентальним і морським «шовковими шляхами» з'явиться велике коло, у якому три континенти (Азія, Європа й Африка) можуть трансформуватися у єдиний економічний простір (Українець, 2019: 110–112). Водночас у культурному просторі планується усебічне просування азійських цінностей, реклама китайського культурного продукту та товарів, докладніше ознайомлення зі здобутками цивілізації Піднебесної.

Із поглибленням ініціативи «Один пояс – один шлях» дедалі більше уваги приділяється вивченню крос-культурного викладання англійської та китайської мов (Shambaugh, 2015: 100). Планується кількісне збільшення наукових студій, якість і рівень яких невпинно покращуються. Викликом для китайської науки є той факт, що існує чимало досліджень британської чи американської культур, але значно менше на Заході відомо про китайську культуру. До того ж наявні статті та монографії часто ґрунтуються на іноземних студіях (тобто написані іноземцями), тоді як досягнення сучасної китайської науки (насамперед гуманітарної) через мовний бар'єр лишаються малопоміченими. Це стало вагомим під час викладання англійської мови у Піднебесній, коли стала зрозумілою нестача складних міждисциплінарних досліджень, надмірна увага до британських та американських наукових розробок, серйозний брак поняттєвої бази для англомовного

викладання досягнень китайської культури (Нюо, Wang, 2015: 534–536). Отже, ще одним дуже важливим інструментом із арсеналу культурної стратегії офіційного Пекіна стане освіта. У 2015 р. в університетах Китаю навчалася близько 300 тис. іноземних студентів, більшість із яких вивчали китайську мову. Щорічно Китайська рада по стипендіях виділяє ще близько 20 тис. стипендій для іноземних студентів. Китай явно зацікавлений у просуванні своєї «м'якої сили» та дієвому впливі на інші країни світу шляхом поширення свого привабливого образу (Алымкулова, 2021: 123).

Поширення китайських цінностей у світі стало важливою частиною побудови системи китайського дискурсу. Культурний обмін, на думку спеціалістів, завжди був рушійною силою і джерелом розвитку людської цивілізації. З історичного погляду, китайська цивілізація здавна характеризувалася космополітизмом, певною відкритістю й інклюзивністю.

Серед інструментів, які Китай використовує для просування «м'якої сили» у своєму ближньому зарубіжжі, виняткове місце займають поширення китайської культури та мови. Офіційний Пекін посилено просуває за кордоном китайську культуру, використовуючи засоби масової інформації та відкриваючи в інших країнах мовні курси (Василенко, 2015). У 2004 р. Китай почав створювати по всьому світу інститути Конфуція. Дотепер діє понад 400 Інститутів Конфуція у 120 країнах світу, і кількість їх постійно зростає. Досить скоро китайські лідери усвідомили: для того, щоб бути сильною і впливовою в Азії країною, необхідно поєднувати використання «жорсткої» та «м'якої» сили. Очевидно, що комбінація дасть змогу державі практикувати різносторонні підходи у взаємовідносинах з іншими країнами та підтримувати сприятливі для себе умови на світовій арені (Алымкулова, 2021: 123).

Окрім філософії та мови, одним із «брендів» сучасної КНР є традиційна китайська медицина. Сьогодні вона (як доказова) визнається у 183 країнах, уряд Піднебесної уклав 86 угод про співпрацю з іноземними країнами, регіональними органами влади та міжнародними організаціями. Ту Юю отримала Нобелівську премію з фізіології медицини 2015 р. за відкриття артемізиніну, що свідчить про те, що китайська медицина зробила значний внесок у збереження здоров'я людини. Традиційна китайська акупунктура занесена до репрезентативного списку ЮНЕСКО нематеріальної культурної спадщини людства, а також до каталогу світової пам'яті (Qu, 2018: 255). Міжнародна організація для стандартизації (ISO) створила технічний комітет і сформулювала більше

10 міжнародних стандартів для медицини Піднебесної (Каспрук, 2017: 175).

Культура традиційної китайської медицини є унікальним скарбом традицій Піднебесної, а також важливим носієм китайської культури у сучасному глобальному світі. Унікальний лікувальний ефект, що проявляється у профілактиці захворювань і лікуванні широкого спектру хвороб, мають чималу привабливість і викликають зацікавлення інших країн. Більш того, традиційна китайська медицина є важливим носієм і ресурсним фактором стародавнього Шовкового Шляху, який зробив свій внесок у зовнішній обмін Китаю. Сьогодні політичні лідери країни (Сі Цзіньпін і прем'єр-міністр Лі Кейцян) надають великого значення міжнародному обміну інформації та співпраці у медичній сфері (Winter, 2016: 20).

Із цієї причини очікується, що традиційна китайська медицина (як культурний феномен) може зіграти життєво важливу роль у політиці (Winter, 2016: 20).

Генеральний секретар і прем'єр-міністр були свідками й ініціаторами підписання Меморандуму про Розуміння у сфері традиційної китайської медицини між Китаєм і Киргизстаном, Китаєм та Україною та Китаєм та Угорщиною ще наприкінці 2014 р. Країни (регіони), які підписують подібні угоди, переважно залучені, підтримують або потенційно можуть підтримати ініціативу «Один пояс – один шлях» (Українець, 2019: 112). Статистика демонструє, що обсяг товарообороту традиційних китайських ліків у країнах, розташованих уздовж нового «Шовкового шляху», перетнув межу у 2 млрд доларів США. У 2013 р. ця сума становила лише половину від загального продажу у КНР (Huo, Wang, 2015: 537). Сучасні тенденції вказують на залучення сучасних технологій для вдосконалення лікарських препаратів, відомих здавна.

Отже, давня китайська культура не тільки вплила життєву силу у виживання і розвиток нації, але і внесла мудрість і силу у прогрес людської цивілізації. За часів династій Сунь і Тан, у міру широкого поширення впливів Піднебесної, у Східній Азії сформувалося «китайське культурне коло», а конфуціанство з його ритуалами та пропагандою світової гармонії заклало спільні цінності для цього культурного середовища (Кіктенко, 2018: 60). Всесвітньо відомий давній Шовковий шлях не тільки відкрив комерційний торговий маршрут між Китаєм і Європою, Азією й Африкою, а й побудував міст між Східною і Західною цивілізаціями. Багатвікова китайська культура є важливою частиною сучасної Soft Power Китаю, а також духовною опорою та джерелом

сили для подальшого розвитку китайської нації (Алымкулова, 2021: 125–127).

Останніми роками дедалі більше експертів вказують на роль, яку відіграє давня історія у сучасній зовнішній політиці китайського уряду. Офіційний Пекін інвестує значні ресурси, щоб об'єднати нинішнє суспільство на підставі свого минулого шляхом створення музеїв, експозицій, фестивалів і незліченних ініціатив щодо популяризації нематеріальної спадщини. Зокрема, чималими є міські, монументальні й археологічні культурні студії. Їхня мета – визнання ЮНЕСКО китайських пам'яток видатними загальнолюдськими цінностями, гідними Списку престижної світової спадщини. У сучасній політиці цей Список мимоволі став ознакою не лише національного, а й цивілізаційного становища. Держави у всьому світі прагнуть «оформити» свої досягнення до статусу всесвітньої спадщини з метою популяризації окремих форм національної культури та громадянської ідентичності свого народу. На міжнародному рівні ЮНЕСКО стало культурною олімпіадою історії, ареною боротьби для європейського, перського, арабського, індійського чи китайського з метою отримати визнання, на яке вони заслуговують. КНР посідає друге місце у цій «світовій рейтинговій таблиці», новий «Шовковий шлях» допоможе затьмарити Італію у престижних ставках культури та цивілізації (Winter, 2016: 20).

Зараз ми спостерігаємо сплеск поєднання ініціативи нового «Шовкового шляху» та щорічних засідань Комітету ЮНЕСКО з питань всесвітньої спадщини, на яких офіційний Пекін кардинально змінює політичний імпульс співпраці у сфері культури (Українець, 2019: 111–113). Першим успіхом у просуванні у списку ЮНЕСКО 2014 р. стало те, що до роботи організації були активно залучені урядові відомства й експерти з Китаю, Казахстану та Киргизстану, а уряди Японії, Норвегії та Південної Кореї надавали фінансову підтримку. Уже в листопаді 2015 р. 14 країн-учасниць ініціативи «Один пояс – один шлях» скликали свій координаційний комітет в Алмати (Казахстан) для подальшого планування роботи із ЮНЕСКО та майбутніх стратегій розвитку туризму (Бердыев, Нуреттин, 2020) Вперше було озвучено бажання долучити до Списку світової спадщини понад 500 об'єктів, причому не тільки китайських. Ішлося про пам'ятки країн, що приєдналися до проєкту. Імовірно, новий «Шовковий шлях» може стати найамбітнішою та найширшою програмою щодо поширення та популяризації азійської культури у світі.

Демонстрація унікальної привабливості цивілізаційних досягнень Піднебесної в обмін на взаємну

оцінку і просування китайської культури у світі – це частина важливої історичної місії, яку несе ініціатива «Один пояс – один шлях». Також вона – важливий елемент у побудові нового типу міжнародних відносин. Із практичного погляду, як китайська програма вирішення проблеми глобалізації, указаний проєкт продемонстрував цивілізований і відкритий дух Китаю і його ставлення до взаємовигідної та безпрограшної співпраці, що відповідає потребам країн, розташованих уздовж нового «шовкового» маршруту. Пропонована платформа створила хороше підґрунтя для гуманітарних обмінів уздовж маршруту майбутніх торгових артерій.

Розвиток культурної співпраці пов'язаний із аспектами безпеки ініціативи «Один пояс – один шлях». Один із уроків давнього Шовкового Шляху полягав у тому, що транскордонна торгівля та культурний обмін сформували певну взаємну повагу та довіру (Qu, 2018: 254–256). Офіційний Пекін своєю політикою намагається утримати спокій і стабільність у західних провінціях КНР. Поширення тут туризму, будівництво транспортних шляхів і розвиток підприємництва сприятиме подальшій інтеграції мусульманських спільнот Китаю до решти нації. Оскільки транскордонний і внутрішній туризм відкривають можливості для ведення бізнесу у цих регіонах, великою є імовірність того, що міграція етнічних китайців у ці райони також зросте.

Також для Пекіна уряди Центральної Азії – потенційні «привиди» ісламського фундаменталізму, робота з якими вимагає довготривалої політики, що часто залежить від соціальної стабільності й економічного процвітання. Для багатьох азійських країн регіону Шовковий шлях – це історія мирної торгівлі та багатой історії релігійної та гармонійної культурної співпраці. Концепція «Один пояс – один шлях» спирається на цю спадщину, на історичний зв'язок, як культурний, так і економічний. Спільна робота зменшує підозри та сприяє спільному процвітання, що є ідеєю, яку охоче підхоплюють інші азійські держави, стурбовані громадянськими заворушеннями, як у їхніх межах, так і поза ними (Алымкулова, 2021: 130).

Останніми роками співпраця між Китаєм і країнами вздовж лінії майбутнього нового «Шовкового шляху» у сфері культури, мистецтва, туризму та

ін. збільшується. Зокрема, створено низку проєктів міжнародного співробітництва та платформу обміну по темі «Один пояс – один шлях». Ці заходи сприяють розвитку культурних обмінів між Китаєм і країнами уздовж майбутніх економічних артерій, вони отримали широку суспільну підтримку і стали важливим способом представлення китайської культури (Українець, 2019: 110–111).

Посилити співпрацю, просувати економічні, соціальні та культурні обміни та розвивати відносини між Китаєм та азійськими країнами – концептуальне завдання для сучасної України. Китайська ідея демонструє образ Китаю як відповідальної та великої держави, що прагне мирного розвитку та стабільності. Роз'яснення ідей КНР у нашій країні дасть змогу зменшити конфронтацію і перешкоди у співпраці, а також матиме велике значення для зміцнення міжнаціональних взаємин. Подібним шляхом мав би рухатися уряд України – демонстрація власних цінностей мала би протистояти агресії зі сторони Росії, яка претендує на частину не тільки території, але й історії та української культури.

Отже, концепція нового «Шовкового шляху» – це історія зв'язків, котра дозволяє країнам стратегічно реагувати на зміни геополітики регіону і дедалі частіше використовувати минуле як засіб для створення конкурентних переваг китайсько-орієнтованої економіки. Культура зараз є частиною міжнародної дипломатичної арени, і з маршрутами, центрами та коридорами, які пропонують програми розвитку «Один пояс – один шлях», країни продовжуватимуть знаходити точки культурного дотику через мову спільної спадщини, щоб утримати регіональний вплив і лояльність. «Один пояс – один шлях» дає імпульс для ведення переговорів із погляду дипломатії спадщини, що сприяє дипломатичному розвитку цінних інституційних і міжособистісних зв'язків. Можливо, це забезпечить фундамент для більш неформальних зв'язків між окремими людьми, що становитиме основу туризму нового «Шовкового шляху». Використання «м'якої сили» актуальне також для України, яка від 2014 р. веде війну проти Російської федерації – пропаганда своїх культурних цінностей повинна стати підґрунтям для подолання ворожої експансії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алымкулова А. Дипломатия мягкой силы Китая в Центральной Азии. *Этносоциум и межнациональная культура*. 2021. № 2. С. 122–135.
2. Бердыев А., Нуреттин К. Место Центральной Азии во внешней политике Китая и инструменты «мягкой силы» Пекина. URL: https://www.ca-c.org/online/2020/journal_rus/cac-04/02.shtml.
3. Василенко Е. Культурная дипломатия как инструмент «мягкой силы» государства. *Перспективы*. URL: http://www.perspektivy.info/oukumena/europe/kulturnaja_diplomatija_kak_instrument_magkoj_sily_gosudarstva_2015-11-23.htm.

4. Каспрук О. Міжнародно-правові аспекти проекту «Один пояс – Один шлях». *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 5. С. 173–175.
5. Кіктенко В. Семантика і прагматика концепту ініціативи «Один пояс – один шлях». *Китаєзнавчі дослідження*. 2018. № 1. С. 58–68.
6. Українець Л. Ініціатива «Пояс і шлях» як основа нарощування економічної експансії Китаю. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2019. Вип. 24. С. 109–113.
7. Huo A., Wang Q. Study on Transcultural Communication of Culture of Traditional Chinese Medicine in Countries along One Belt One Road. *International Conference on Management Science, Education Technology, Arts, Social Science and Economics (MSETASSE 2015)*. 2015. P. 534–537. URL: https://www.researchgate.net/publication/301448488_Study_on_Transcultural_Communication_of_Culture_of_Traditional_Chinese_Medicine_in_Countries_along_One_Belt_One_Road.
8. Qu Q. A Study on the “Going out” Paths of Tourism Industry of TCM Health Preservation Culture Driven by One Belt, One Road. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*. 2018. Vol. 250. P. 253–258. URL: https://www.researchgate.net/publication/327197702_A_Study_on_the_qGoing_outq_Paths_of_Tourism_Industry_of_TCM_Health_Preservation_Culture_Driven_by_One_Belt_One_Road.
9. Shambaugh D. China’s Soft-Power Push. *Foreign Affairs*. 2015. № 94. P. 99–107.
10. Winter T. One Belt, One Road, One Heritage: Cultural Diplomacy and the Silk Road. *The Diplomat*. 2016. № 4. P. 20–24.

REFERENCES

1. Alymkulova A. Diplomiya myagkoj sily Kitaya v Central’noj Azii [The Soft Power policy of China in the Central Asia]. *Etnosocium and international culture*. 2021. № 2. P. 122–135 [in Russian].
2. Berdyev A., Nurettin K. Mesto Central’noj Azii vo vneshnej politike Kitaya i instrumenty “myagkoj sily” Pekina [The place of Central Asia in the international policy of China and the instruments of Soft Power of Beijing]. URL: https://www.ca-c.org/online/2020/journal_rus/cac-04/02.shtml [in Russian].
3. Vasilenko E. Kul’turnaya diplomatiya kak instrument “myagkoj sily” gosudarstva [The Culture diplomacy as an instrument of the Soft Power of the government]. *Perspektivy*. [The Perspectives]. URL: http://www.perspektivy.info/oykumena/europe/kulturnaja_diplomatija_kak_instrument_magkoj_sily_gosudarstva_2015-11-23.htm [in Russian].
4. Каспрук О. Міжнародно-правові аспекти проекту “Один пояс – Один шлях” [The international and juridical aspects of the project “One Belt, One Road”]. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції* [The actual problems of the Ukrainian law science]. 2017. № 5. С. 173–175 [in Ukrainian].
5. Kiktenko V. Semantika i prahmatyka kontseptu initsiatyvy “Odyn poias – odyn shliakh” [The semantic and pragmatic moments in the concept of the initiative “One Belt, One road”]. *Kytaieznavchi doslidzhennia* [Chinese studies]. 2018. № 1. С. 58–68 [in Ukrainian].
6. Ukrainets L. Initsiatyva “Poias i shliakh” yak osnova naroshchuvannia ekonomichnoi ekspansii Kytaiu [The initiative “One Belt, One road” as an fundament of the rising economical expansion of China]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnogo universytetu* [Scientific paper of the National university of Uzhgorod]. 2019. Vyp. 24. S. 109–113 [in Ukrainian].
7. Huo A., Wang Q. Study on Transcultural Communication of Culture of Traditional Chinese Medicine in Countries along One Belt One Road. *International Conference on Management Science, Education Technology, Arts, Social Science and Economics (MSETASSE 2015)*. 2015. P. 534–537. URL: https://www.researchgate.net/publication/301448488_Study_on_Transcultural_Communication_of_Culture_of_Traditional_Chinese_Medicine_in_Countries_along_One_Belt_One_Road.
8. Qu Q. A Study on the «Going out» Paths of Tourism Industry of TCM Health Preservation Culture Driven by One Belt, One Road. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*. 2018. Vol. 250. P. 253–258. URL: https://www.researchgate.net/publication/327197702_A_Study_on_the_qGoing_outq_Paths_of_Tourism_Industry_of_TCM_Health_Preservation_Culture_Driven_by_One_Belt_One_Road.
9. Shambaugh D. China’s Soft-Power Push. *Foreign Affairs*. 2015. № 94. P. 99–107.
10. Winter T. One Belt, One Road, One Heritage: Cultural Diplomacy and the Silk Road. *The Diplomat*. 2016. № 4. P. 20–24.